Essunga kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Revisionen

Sammanträdesdatum
2024-11-08

Beslutsinstans	Revisionen, Essunga kommun
Datum och tid	fredagen den 8 november 2024, klockan 08:30 till 12:00.
Plats	Nossan (A-salen)
Beslutande	
Ledamöter	Svante Andersson (M) Ulf Eriksson (SD) Thomas Wernebratt (-) Carina Johansson (-) Niclas Eringsfors (S)
Tjänstgörande ersättare	-
Övriga närvarande	
Ersättare	-
Sekreterare	Carl-Gustaf Folkeson
Övriga	-
Justering	Protokollet signeras digitalt. Elektroniska underskrifter redovisas på sista sidan av protokollet samt noteras på respektive sida.
Justerade paragrafer	§ 13
Ordförande	Niclas Ehringsfors (S)
Justerare	Ulf Eriksson (SD)
Tillkännagivande	Justeringen tillkännages på kommunens digitala anslagstavla.
Publiceringsperiod	2024-11-08 – 2024-11-30
Protokollets förvaringsplats	Kansliavdelningen

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Ärendelista

Paragraf	Ärende	Diarienummer	Sida
§ 13	Granskning av budgetföljsamhet (revisionsrapport)	Rev 2024/22	3

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

§ 13

Diarienummer Rev 2024/22

Granskning av budgetföljsamhet

Revisionens beslut

Revisorerna beslutar att godkänna förslag till granskningsrapport gällande budgetföljsamhet samt överlämna rapporten till kommunstyrelsen samt bygg- och miljönämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden för svar.

Bilagor

Bilaga 1: Överlämningsdokument gällande granskning av budgetföljsamhet
Bilaga 2: Revisionsrapport: Granskning av budgetföljsamhet

Sammanfattning av ärendet

Föreligger förslag till rapport ”Granskning av budgetföljsamhet”.

Beslutsunderlag

- Granskningsrapport budgetföljsamhet

Beslutet ska skickas till

- Bygg- och miljönämnden
- Kommunfullmäktiges presidium
- Kommunstyrelsen
- Socialnämnden
- Utbildningsnämnden

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Essunga kommun

2024-11-08

Bilaga 1.
Dnr Rev 2024/22

Till
Kommunstyrelsen
Bygg- och miljönämnden
Socialnämnden
Utbildningsnämnden

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium

Revisionsrapport – Granskning av budgetföljsamhet

På uppdrag av oss, de förtroendevalda revisorerna i Essunga kommun, har PwC genomfört en granskning av budgetföljsamheten. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnder säkerställer en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet de ansvarar för.

Granskningen har även syftat till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdena är tillräckliga.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen och respektive nämnd *inte helt* har säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning och intern kontroll på kommunövergripande nivå.

Granskningsrapporten med dess bedömningar överlämnas härmed till kommunstyrelsen, bygg- och miljönämnden, socialnämnden samt utbildningsnämnden.

Kommunrevisionen önskar svar från samtliga berörda senast till den 28 februari.

För kommunens revisorer

Niclas Eringsfors
Ordförande revisionen

Bilaga: Granskning av budgetföljsamhet

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Granskning av budgetföljsamhet

Bilaga 2
Dnr Rev 2024/22

Essunga Kommun

November 2024

Carl-Magnus Stenehav, Certifierad kommunal revisor och projektledare
Matthew Matti, projektmedarbetare
Carl-Gustaf Folkeson, Certifierad kommunal revisor och kvalitetssäkrare

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

pwc

Revisionsrapport

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Essunga kommun genomfört en granskning. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna säkerställer en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för. Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdena är tillräckliga.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen och respektive nämnd inte helt har säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning och intern kontroll på kommunövergripande nivå.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet “Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor”.

Revisionsfrågor	**Bedömning**	
Finns det regler och riktlinjer för kommunövergripande och för nämndernas ekonomistyrning?	Ja	
Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper?	Delvis	
Är fördelningen av ansvar och befogenheter i utbildningsnämndens, socialnämndens samt bygg- och miljönämndens verksamheter tydlig?	Ja	
Har utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden en god prognossäkerhet?	Ja	
Säkerställer utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden en löpande kunskap om ekonomiskt läge?	Ja	
Vidtar utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?	Delvis	
Vidtar kommunstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?	Delvis	

Rekommendationer

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar att antagna riktlinjer i form av *Styrmodell för Essunga kommun* och *Styr- och ledningssystem i Essunga kommun* revideras och där det tydliggörs

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

exempelvis hur kommunen ser på god ekonomisk hushållning, resultatreserv, driftbudget, internhyra och interndebitering m.m.

- För att förtydliga ekonomistyrningen ytterligare rekommenderas att nämndernas reglemente explicit anger att nämnderna, inom sina respektive områden, har ansvar för att säkerställa att verksamheterna bedrivs inom den tilldelade ekonomiska budgetramen och att åtgärder behöver ske ifall så inte sker.

- Fastställ fördelningsprinciper för budgetarbetet dels kommunövergripande dels inom nämnderna. Detta i syfte att göra resursfördelning och fördelningsprinciper transparenta och säkerställa att fördelning till nämnderna och inom nämnderna tar hänsyn till verksamheternas mål samt demografiska och strukturella behov för att få en god ekonomisk styrning. Som ett led i detta arbete behöver även rutiner införas där fördelningsprinciperna inför varje budgetår utvärderas och uppdateras vid förändringar i behov och politiska mål. Avsaknaden av dokumenterad fördelningsmodell kan innebära minskad transparens och förståelse och acceptans till budgetprocessen/ekonomistyrningen.

- Vi rekommenderar att socialnämnden med anledning av årets beräknade underskott följer upp sin ekonomi mer frekvent än vad som sker. Även uppföljning av de åtgärder som sker i verksamheten behöver följas upp av nämnden. Vidare kan det finnas utrymme att utveckla den redovisning som sker till nämnden i form av nyckeltal och kostnadsutveckling över tid för de olika kostnadsposterna.

- Vi rekommenderar att socialnämnden med anledning av prognostiserat underskott beslutar om åtgärder för att nå en ekonomi i balans i ett långsiktigt perspektiv men med fortsatt beaktande av att kunna bedriva en god vård och omsorg för medborgarna. Nämnden behöver därefter följa upp att åtgärderna realiseras och får önskad effekt.

- För att utveckla och göra uppsiktsplikten mer transparent rekommenderar vi kommunstyrelsen att det förtydligas i en riktlinje/strategi hur och på vilket sätt kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska bedrivas.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Innehållsförteckning

Sammanfattning 1
Inledning 4
Bakgrund 4
Syfte och revisionsfrågor 4
Revisionskriterier 5
Avgränsning 5
Metod 5
Granskningsresultat 6
Riktlinjer ekonomistyrning 6
lakttagelser 6
Bedömning 7
Fördelningsprinciper 7
lakttagelser 7
Bedömning 10
Ansvar och befogenheter 10
lakttagelser 10
Bedömning 12
Prognossäkerhet 13
lakttagelser 13
Bedömning 14
Kunskap om ekonomiskt läge 15
lakttagelser 15
Bedömning 16
Åtgärder för en ekonomi i balans 16
lakttagelser 16
Åtgärder utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt 17
lakttagelser 17
Bedömning 19
Samlad bedömning 20

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Inledning

Bakgrund

En fungerande ekonomistyrning är en viktig del av den samlade styrningen och ledningen av kommunen. Att en och samma nämnd eller verksamhet under flera år har stora återkommande ekonomiska underskott kan tyda på att ekonomistyrningen inte fungerar, på bristande politiskt ansvarstagande eller att resursfördelningen inte sker utifrån politiskt ansvarstagande eller att resursfördelningen inte sker utifrån realistiska underlag. Återkommande ekonomiska underskott riskerar medföra att kommunen inte klarar av att bedriva en verksamhet med god ekonomisk hushållning. Det kan därför finnas skäl att komplettera den grundläggande granskningen av den aktuella nämnden och kommunstyrelsen med en fördjupad granskning av ekonomistyrningen.

Enligt bedömningar från SKR kommer framförallt år 2024 att innebära ekonomiska utmaningar för kommunsektorn med ökade kostnader för pensioner, kraftigt stigande nettokostnadsutveckling m.m. Under år 2023 prognostiseras i delårsrapporten underskott i två av kommunens nämnder, varav socialnämnden ca 5 mnkr. Den ekonomiska utvecklingen kommer att ställa krav på besparings- och effektiviseringsåtgärder för att balansera ekonomin under de kommande åren.

De ekonomiska förutsättningarna ställer krav på god budgetföljsamhet samt att effektiviserings- och besparingsåtgärder utvecklas, effektueras och följs upp av nämnderna. De förtroendevalda revisorerna har utifrån en väsentlighets- och riskbedömning beslutat om att granska kommunstyrelsens och nämndernas arbete för att uppnå budgetföljsamhet.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för. Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdena är tillräcklig.

Revisionsfrågor:

1. Finns det regler och riktlinjer för kommunövergripande och för nämndernas ekonomistyrning?
2. Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper? (kommunövergripande och inom utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden)
3. Är fördelningen av ansvar och befogenheter i utbildningsnämndens, socialnämndens samt bygg- och miljönämndens verksamheter tydlig?
4. Har utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden en god prognossäkerhet?
5. Säkerställer utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden en löpande kunskap om ekonomiskt läge?

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

6. Vidtar utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?
7. Vidtar kommunstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallag 6:6, 11:8 samt 6:1
- Kommun interna styrdokument/särskilda fullmäktigesbeslut som rör granskningsområdet.

Avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnd och avser i huvudsak innevarande år. Till viss mån omfattas även tidigare år.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning av riktlinjer och rutiner inom området, dokumenterad ansvarsfördelning, ekonomiska underlag, prognoser och uppföljningar, protokoll och underliggande handlingar m.m.

- Intervjuer har genomförts med följande:
    - Ekonomichef
    - Socialchef
    - Bygg- och miljöchef
    - Kommunstyrelsens ordförande (KSAU getts möjlighet att delta)
    - Utbildningschef

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Granskningsresultat

Inledning

I följande avsnitt redovisas de iakttagelser som vi har gjort i anslutning till respektive revisionsfråga utifrån våra dokumentstudier samt intervjuer. Varje avsnitt avslutas med en bedömning. I slutet av rapporten lämnas en sammanfattande bedömning tillsammans med våra rekommendationer.

Riktlinjer ekonomistyrning

Revisionsfråga 1: Finns det regler och riktlinjer för kommunövergripande och för nämndernas ekonomistyrning?

Iakttagelser

Styrmodell för Essunga kommun[1]

Enligt dokumentet *Styrmodell för Essunga kommun* antagen av kommunfullmäktige 2020-11-16 § 92 är det övergripande syftet med styrmodellen att säkerställa att kommunens vision – Vision 2040 och mål uppnås, att kvaliteten i verksamheterna säkras och utvecklas och att resurserna används på bästa sätt så att god ekonomisk hushållning uppnås.

Utifrån *Verksamhetsplan med budget 2024-2026* antagen av kommunfullmäktige framgår kommunens finansiella mål. Det finansiella målet är att *kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i all sin verksamhet,* vilket avser att Essunga kommun ska effektivt hushålla med de resurser som finns utan att äventyra kommande generationers möjligheter. Detta mäts genom:

- Resultatet ska utgöra 3 procent +/- 1 procent, av de samlade intäkterna för skatt, statsbidrag och utjämningssystem under en rullande fyraårsperiod
- Skattefinansierade nettoinvesteringar ska under den tid då skolinvesteringarna pågår finansieras till lägst 60 procent av egna medel

I granskningen hänvisas gällande ekonomistyrningsregler till dokumentet *Styrmodell för Essunga kommun* samt till *Styr- och ledningssystem i Essunga kommun.* I dessa dokument tydliggörs bl.a ansvar och roller, kommunens resursfördelningsmodell samt kommunens planerings- och uppföljningsprocess samt intern kontroll. I dokumenten tydliggörs exempelvis inte god ekonomisk hushållning, resultatreserv, driftbudget, grundläggande redovisningsprinciper, internhyra samt interndebitering.

I dokumentet *Styrmodell för Essunga kommun* framgår att nämnderna ansvarar för att – med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna och i politiska mål och beslut – driva en effektiv verksamhet med god kvalitet. Vidare framgår att

[1] Antagen av kommunfullmäktige 2020-11-16 § 92.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

nämnderna ansvarar för att vidta åtgärder i det fall de prognostiserar ett negativt resultat.

I granskningen har vi även tagit del av kommunstyrelsen, socialnämndens, utbildningsnämndens samt bygg- och miljönämndens reglemente. Reglementena omfattas inte av någon skrivning att nämndernas verksamhet ska bedrivas enligt beslutad budgetram.

Bedömning

Finns det regler och riktlinjer för kommunövergripande och för nämndernas ekonomistyrning?

Ja.

Vi bedömer att det finns regler och riktlinjer för kommunövergripande och för nämndernas ekonomistyrning. Vi grundar detta på att det finns antagna riktlinjer i form av *Styrmodell för Essunga kommun* och *Styr- och ledningssystem i Essunga kommun.* Vi bedömer dock att dessa är i behov av revidering där det tydliggörs exempelvis hur kommunstyrelsen ser på god ekonomisk hushållning, resultatreserv, driftbudget, internhyra, interndebitering. Ytterligare så framgår det inte i nämndernas reglemente någon skrivning att nämndernas verksamhet ska bedrivas enligt beslutad budgetram.

Vidare grundar vi vår bedömning på att finansiella mål och indikatorer har beslutats av kommunfullmäktige för år 2024.

Fördelningsprinciper

Revisionsfråga 2: Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper? (kommunövergripande och inom utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden)

Iakttagelser

Enligt kommunallagen ska fullmäktige fastställa en budget i balans, och denna bestämmelse behöver utgöra grunden för fördelning av den totala budgetramen för budgetåret.

Kommunövergripande fördelning av budgetramar 2024

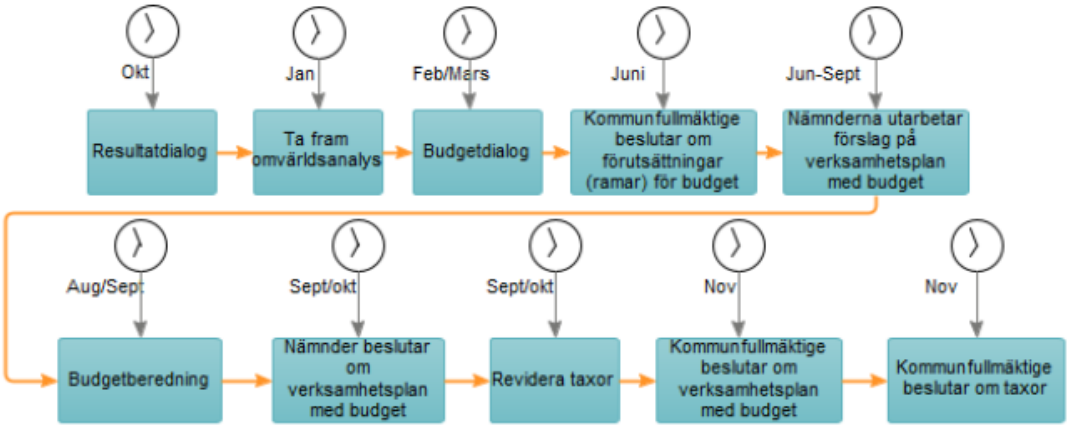
Kommunens planeringsprocess

Planeringsprocessen för verksamhet och ekonomi innefattar att utarbeta en plan med aktiviteter och indikatorer kopplade till de kommunövergripande målen samt att fastställa drift- och investeringsbudget. Under våren genomförs en budgetdialog med syfte att ge en samlad bild av kommunens utmaningar och möjligheter samt att förse processen med underlag för vidare budgetberedning, detta arbete utmynnar i ett beslut om ramar till kommunens nämnder som beslutas i kommunfullmäktige i juni månad. Det framgår att målet med budgetdialog är att presentera kommunens planeringsförutsättningar och skapa en grund för kommande arbete med verksamhetsplaner och budget. Under hösten fortsätter arbetet med en budgetberedning som består alla partiers gruppledare, alla i kommunstyrelsen och alla nämndernas presidier samt berörda tjänstepersoner. I intervju med kommunstyrelsens ordförande anges att samtliga partier som är representerade i kommunfullmäktige deltar i budgetdialogen för att säkerställa en bred

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

representation. Vid mötena redovisas förutsättningar kring befolkning, ekonomi, personal och kvalitet och politiken diskuterar i olika grupper. Budgetberedningens uppdrag är att utarbeta ett förslag på budget för kommande år samt en verksamhetsplan för de två följande åren.

Budgetprocess

I dokumentet "*Styr- och ledningssystem i Essunga kommun*" framgår det att kommunens budgettilldelning för föregående år är startpunkten för kommande års tilldelning. I juni fastställer kommunfullmäktige de ekonomiska ramarna för kommunen som helhet samt sektorernas ekonomiska tilldelning. För respektive nämnds ekonomiska ram år 2024 var utgångspunkten verksamhetsplan för 2023-2025. Med utgångspunkt från föregående års budgetram för styrelse och nämnder sker sedan uppräkningar. Enligt ekonomichefen beräknas skatteintäkter och generella statsbidrag efter senast kända skatteunderlagsprognos från Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Utöver detta görs även justeringar avseende pensionskostnader, enligt senaste pensionsskuldsprognos, och personalomkostnadspålägg.

För budgetåren 2024-2026 fastställde kommunfullmäktige 2023-11-27 §73 *Verksamhetsplan med budget för 2024-2026*. Av sammanträdesprotokoll framgår att kommunfullmäktige beslutade att:

- Godkänna Essunga kommuns verksamhetsplan med budget 2024-2026.
- Godkänna utdebitering av oförändrad skattesats om 21,57 kronor 2024.

Utifrån intervjuer med sektorchefer anges att budgetprocessen i huvudsak är tydlig och att det finns en transparens i processen. Det lyfts samtidigt att det är viktigt att förvaltningarnas/nämndernas inspel i processen sker tidigare. Det är verksamheten som har god kännedom om vad som händer dels i den egna verksamheten men även omvärldsfaktorer som kan påverka verksamheten framöver.

Fördelningsprincip kommunen

I kommunens styrmodell framgår fördelningsprinciper för kommunens verksamheter. Det beskrivs att kommunens resursfördelning grundas på skatter, statsbidrag, antaganden

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

om invånarantal samt ställningstaganden om skattesats och resultatnivå inför kommande år. Dessa faktorer utgör grunden för nämndernas ekonomiska tilldelning. När det gäller justering avseende demografiska förändringar finns det ingen uttalad modell som används utan bygger på politiska prioriteringar. I intervjun med ekonomichefen anges att inom socialnämnden finns en fortsatt ökande befolkning av äldre och brukare med LSS-insatser. Extra budgetmedel för detta beskrivs ha beaktats i processen

Budgettilldelning

1	2	3	4	5	6	7
Föregående års budgettilldelning	Justeringar för satsningar av temporär karaktär, externt och internt	Bas för budget-tilldelning	Justering för demografiska förändringar	Procentuell uppräkning för att täcka hela eller delar av kostnads-utvecklingen	Övriga juste-ringar, tilllägg/ avdrag	Förslag på ekonomisk tilldelning

Av intervjuer framgår det att budgetdialogen med politikerna inleds i februari/mars, vilket omfattar två heldagar där de tillsammans börjar arbetet inför kommande år. Under dagarna så lyfts det fram information om demografi och investeringsprojekt. I april/maj inleds arbetet med att skapa ett första utkast till budgetdokument, baserat på diskussionerna från budgetdialogen. Kommunstyrelsen beslutade 2023-11-07 §134 om *Verksamhetsplan med budget 2024-2026*.

Fördelningsprincip inom nämnderna

Kommunfullmäktige beslutar om förutsättningar för budget för nämnderna i juni månad. Nämnderna, med hjälp av sina sektorer, utarbetar därefter fram förslag till verksamhetsplan med budget som innehåller de prioriteringar nämnden gör inför kommande planperiod. Slutgiltigt fastställer kommunfullmäktige ramar till nämnderna i november månad. Enligt intervjun börjar fördelningsprocessen med en utvärdering av det föregående årets resultat. Därefter jämförs dessa resultat med andra kommuners prestationer för att bedöma den nuvarande positionen

Utbildningsnämnden

Av intervju framgår det att processen för fördelning inleds med en utvärdering baserad på föregående år, följt av en jämförelse med andra kommuner för att bedöma den nuvarande positionen. I granskningen har vi tagit del av en fördelningsmodell för skolpersonal som utgår från olika skolnivåer och tjänster. Modellen specificerar hur många tjänster som tilldelas baserat på antalet elever i förskoleklass, grundskola och specifika skolor. Utöver grundresurserna inkluderas även specialpedagoger, elevcoacher, resurspersonal, modersmålslärare och andra specialisttjänster. Fördelningsmodellen är inte beslutad av nämnden. Enligt uppgifter planeras en revidering av fördelningsmodellen utifrån en statlig modell som ännu inte är färdig

Socialnämnden

Av intervju framgår det att processen för fördelning inleds med en utvärdering baserad på föregående års budget och resultat, följt av en jämförelse med andra kommuner för att bedöma den nuvarande positionen. Det saknas en dokumenterad

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

resursfördelningsmodell som används för att fördela nämndens detaljbudget. Av intervju med sektorchefen framgår det att när nämnden tilldelas budgetmedel blir det respektive verksamhets ansvar att försöka sammanställa en budget för kommande år per område. Därefter sker en dialog mellan sektorchefen och de tre områdescheferna där respektive områdes behov presenteras. I arbetet används både detaljerade analyser och övergripande bedömningar för att optimera resursfördelningen. En prioritering av behov och krav på effektiviseringar sker i detta arbete för att uppnå en budget i balans.

Bygg- och miljönämnd
Avseende bygg- och miljönämnden saknas en dokumenterad resursfördelningsmodell som används för att fördela nämndens detaljbudget. Av intervju framgår att analyser görs utifrån föregående års resultat som en del av sin planeringsprocess. Verksamheten är i hög grad intäktsstyrd, vilket innebär att budgetprocessen anpassas efter de intäkter som förväntas genereras.

Bedömning
Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper? (kommunövergripande och inom utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden)

Delvis
Vi bedömer att det delvis finns ändamålsenliga fördelningsprinciper.

Vi grundar detta på att budgetprocessen på ett kommunövergripande sätt är strukturerad och systematisk. Planeringsprocessen, som inkluderar både ekonomiska och verksamhetsmässiga aspekter, bedöms vara välgrundad och inkluderar olika steg som budgetdialoger, resultatdialoger och verksamhetsplanering.

Fördelningsprinciperna till nämnderna grundas på skatter, statsbidrag, antaganden om invånarantal samt ställningstaganden om skattesats och resultatnivå inför kommande år. När det gäller justering avseende demografiska förändringar saknas en uttalad modell.

Avseende fördelningsprinciper inom nämnderna, bedöms utbildningsnämnden ha en dokumenterad fördelningsmodell som specificerar hur resurser tilldelas baserat på olika parametrar. Någon motsvarande fördelningsmodell inom bygg- och miljönämnden och socialnämnden finns inte. Avsaknaden av en tydlig fördelningsmodell och förståelse för hur budgeten beräknas ute i verksamheten kan medföra risk för en bristande ekonomistyrning.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Ansvar och befogenheter

Revisionsfråga 3: Är fördelningen av ansvar och befogenheter i utbildningsnämndens, socialnämndens samt bygg- och miljönämndens verksamheter tydlig?

Iakttagelser

Reglemente

I *Reglemente för Kommunstyrelsen*[2] framgår bl.a att kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Vidare av 1§ framgår att kommunstyrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna att följa upp de fastställda målen. Styrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls. Inom ramen för kommunstyrelsens uppföljningsfunktion, §9 framgår att kommunstyrelsen ska tillse att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Tre gånger per år ska kommunstyrelsen dessutom, genom delårsrapport och årsredovisning, rapportera till fullmäktige hur kommunens samtliga verksamheter utvecklas i förhållande till fastlagda mål samt nämndernas ekonomiska ställning. Om kommunstyrelsen finner att det finns ekonomiska brister, ska de samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Av nämndernas reglementen framgår att nämnderna kontinuerligt ska följa upp sina verksamheter. Nämnderna ska tre gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort uppdrag som har delegerats till nämnden. Nämnderna ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställts av fullmäktige. I samtliga reglementen saknas skrivning om att nämnderna inom sina respektive områden ska se till verksamheterna bedrivs inom tilldelad ekonomisk budgetram. Det framgår inte heller att nämnderna behöver upprätta åtgärdsplaner och besluta om åtgärder vid befarade underskott.

Delegationsordning

I *Delegationsordning för Kommunstyrelsen*[3] anges bl.a följande områden som delegerats:

- Lån och fordringar
- Donationsmedel
- Utse personer med rätt att teckna, attestanter med flera
- Ersättning till kommunalt förtroendevalda
- Ombudgetering inom drift och investering
- Upphandling, inköp och avyttring av varor och tjänster

[2] Antagen av kommunfullmäktige 2023-10-30 § 65.
[3] Senast reviderad av kommunfullmäktige 2023-10-30 § 65.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

I *Delegationsordning för Utbildningsnämnden*[4] anges bl.a följande områden som delegerats:

- Lån och fodringar
- Utse personer med rätt att teckna, attestanter med flera
- Upphandling, inköp och avyttring av varor och tjänster

I *Delegationsordning för Socialnämnden*[5] anges bla följande områden som delegerats:

- Lån och fodringar
- Donationsmedel
- Utse personer med rätt att teckna, attestanter med flera
- Upphandling, inköp och avyttring av varor och tjänster

I *Delegationsordning för Bygg- och miljönämnden*[6] anges bl.a följande områden som delegerats:

- Lån och fodringar
- Utseende av personer med rätt att teckna, attestanter med flera
- Upphandling, inköp och avyttring av varor och tjänster

I samtliga delegationsordningar framgår en skrivning om att beslut endast får fattas inom ramen för budgeterade medel och inom de konton som delegaten har budgetansvar för.

Styrmodell

I dokumentet *Styrmodell för Essunga kommun* framgår att nämnderna ansvarar för att – med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna och i politiska mål och beslut – driva en effektiv verksamhet med god kvalitet. Vidare framgår att nämnderna ansvarar för att vidta åtgärder i det fall de prognostiserar ett negativt resultat.

I dokumentet *Styr- och ledningssystem i Essunga kommun* anges att cheferna i Essunga kommun är ansvariga för planering, utveckling och uppföljning av sina verksamheter. Det innefattar såväl kvalitet, ekonomi, medarbetare som arbetsmiljö. Chefens ekonomiansvar innebär att driva verksamheten inom fastställd budget mot uppsatta mål. Ansvaret innefattar att följa ekonomiska regelverk och anvisningar. Ansvariga förtroendevalda, budgetansvariga chefer och stödfunktioner ska vara införstådda med innehållet i dokumentet och ska arbeta utifrån dessa.

Attestreglemente

Enligt kommunens *Attestreglemente* anges bland annat att nämnderna ska upprätta förteckning över utsedda beslutsattestanter. Förteckningen ska innehålla ansvarsområde, befattning och namn. Transaktion över beloppsgräns ska attesteras av

[4] Antagen av kommunfullmäktige 2024-02-20 § 19.
[5] Antagen av kommunfullmäktige 2023–04-26 § 40.
[6] Antagen av kommunfullmäktige 2023-03-27 § 17.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

två i förening eller enligt nämndens delegationsordning. Löpande sker uppdateringar vid nya eller avslutade tjänster. Attestlista omfattas av beloppsgränser per attestant.

Bedömning

Är fördelningen av ansvar och befogenheter i utbildningsnämndens, socialnämndens samt bygg- och miljönämndens verksamheter tydlig?

Ja

Vi bedömer att fördelningen av ansvar och befogenheter i utbildningsnämndens, socialnämndens samt bygg- och miljönämndens verksamheter är tydlig. Ansvar och befogenheter tydliggörs bl.a i kommunfullmäktiges beslutade dokumentet *Styrmodell för Essunga kommun.* I detta dokument framgår att nämnderna ansvarar för att – med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna och i politiska mål och beslut – driva en effektiv verksamhet med god kvalitet. Vidare framgår att nämnderna ansvarar för att vidta åtgärder i det fall de prognostiserar ett negativt resultat.

I dokumentet *Styr- och ledningssystem i Essunga kommun* tydliggörs att cheferna i kommunen är ansvariga för planering, utveckling och uppföljning av sina verksamheter. Innefattande kvalitet, ekonomi, medarbetare som arbetsmiljö. Detta ansvar tydliggör att respektive chef ska driva respektive verksamhet inom verksamhetens budget mot uppsatta mål.

Vi bedömer vidare att delegationsordning och attestförteckning för respektive nämnd har beslutats.

Prognossäkerhet

Revisionsfråga 4: Har utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden en god prognossäkerhet?

Iakttagelser

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av respektive nämnds tertialrapport per april samt delårsrapport per augusti för åren 2020-2024 och jämfört lämnade prognoser med resultat i årsredovisningen för respektive år. De jämförelser vi gjort för åren 2020-2024 är sammanställda i tabeller för respektive nämnd. Utifrån tabellerna går det att utläsa i vilken grad prognostiserat resultat, både i procent och mnkr, avviker mot redovisat resultat. Med anledning av att år 2024 vid tidpunkten för granskningen inte är slut kan inga siffror för procentuell avvikelse mot redovisat resultat för år 2024 redovisas.

Utbildningsnämnden

År	Budget enl ÅR (mnkr)	Helårsprognos, mnkr (per april)	Helårsprognos, mnkr (per aug)	Utfall (mnkr)	Prognosavv aug jmf med årsresultat
2020	139,2	140,8	139,4	136,2	-2%
2021	141,4	141,4	140,6	140,6	0 %
2022	145,3	146,6	145,6	144,0	-1 %

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

2023	158,7	158,7	158,8	159,0	0 %
2024	144,5	144,5	144,5	-	-

Utbildningsnämnden redovisar för åren 2020-2023 avvikelser mot budget i intervallet 3,0 till -0,3 mnkr. Procentuell avvikelse mellan lämnad prognos per augusti och årets resultat för åren 2020-2023 uppgår i intervallet -2 % till 0 %.

Socialnämnden

År	Budget enl ÅR (mnkr)	Helårsprognos, mnkr (per april)	Helårsprognos, mnkr (per aug)	Utfall (mnkr)	Prognosavv aug jmf med årsresultat
2020	130,5	138,4	139,5	142,0	2 %
2021	138,2	147,5	144,5	143,3	-1 %
2022	142,7	144,7	144,6	142,6	-1 %
2023	157,4	163,0	162,5	162,2	0 %
2024	166,5	171,8	170,2	-	-

Socialnämnden redovisar för åren 2020-2023 avvikelser mot budget i intervallet -11,5 till 0,1 mnkr. Procentuell avvikelse mellan lämnad prognos per augusti och årets resultat för åren 2020-2023 uppgår i intervallet -1 % till 2 %.

Bygg- och miljönämnden

År	Budget enl ÅR (mnkr)	Helårsprognos, mnkr (per april)	Helårsprognos, mnkr (per aug)	Utfall (mnkr)	Prognosavv aug jmf med årsresultat
2020	1,2	1,4	1,0	0,8	25 %
2021	1,24	1,25	1,25	0,94	33 %
2022	1,23	1,1	1,23	0,63	95 %
2023	1,32	1,5	1,8	1,63	10 %
2024	1,4	1,4	1,4	-	-

Bygg- och miljönämnden redovisar för åren 2020-2023 avvikelser mot budget i intervallet -0,3 till 0,6 mnkr. Procentuell avvikelse mellan lämnad prognos per augusti och årets resultat för åren 2020-2023 uppgick i intervallet 10% till 95 %.

Bedömning

Har utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden en god prognossäkerhet?

Ja

Vi bedömer att utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden har en god prognossäkerhet. Vi grundar detta på att den procentuella avvikelsen mellan

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

delårsrapport per augusti och årets resultat under de senaste åren har hållit sig inom relativt snäva intervaller. När det gäller bygg- och miljönämnden är den procentuella avvikelsen stor på grund av den lilla verksamheten, medan avvikelsen i monetära termer är liten. Dessa siffror indikerar att nämnderna generellt sett har en god prognossäkerhet även om det finns utrymme för förbättringar, särskilt för bygg- och miljönämnden.

Kunskap om ekonomiskt läge

Revisionsfråga 5: Säkerställer utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden en löpande kunskap om ekonomiskt läge?

Iakttagelser

Enligt nämndernas reglementen ska nämnderna kontinuerligt följa upp sina verksamheter.

I *Styr- och ledningssystem* framgår det att uppföljningsprocessen för mål och ekonomi innebär att uppföljning och analyser av verksamheten och ekonomin ska ske för kommun och för respektive verksamhet. Uppföljning och analys ska ske i delårsrapport tertial 1 och delårsbokslut tertial 2 samt i årsredovisningen tertial 3. Det framgår att beslutade åtgärder i en nämnds handlingsplan för att få ekonomi balans ska följas upp och analyseras vid varje rapporterings- och anmälningstillfälle.

Utbildningsnämnden

Vid genomgång av utbildningsnämndens sammanträdesprotokoll för perioden 2023-05-16 till 2024-09-24 framgår det att nämnden erhållit ekonomisk uppföljning vid 5 av 11 sammanträden. Den ekonomiska rapportering som skett avser uppföljning per delårsrapport samt årsredovisning, där driftredovisning för verksamheten framgår. Därigenom sker ingen månadsuppföljning gällande ekonomi. Den redovisning som sker avser en förenklad driftredovisning samt viss form av statistik. Delårsrapporten per augusti 2024 visar att nämndens prognos för året innebär ett nollresultat. Det innebär att inga åtgärdsplaner har behövt upprättas för att hantera ekonomiska avvikelser.

Socialnämnden

Vid genomgång av socialnämndens sammanträdesprotokoll för perioden 2023-05-17 till 2024-09-25 framgår det att nämnden erhållit ekonomisk uppföljning vid 4 av 10 sammanträden. Den ekonomiska rapportering som skett avser uppföljning per delårsrapport samt årsredovisning, där driftredovisning för verksamheten framgår. Därigenom sker ingen månadsuppföljning gällande ekonomi. Den redovisning som sker avser en förenklad driftredovisning samt viss form av statistik. Av delårsrapporten per augusti 2024 framgår att socialnämnden prognostiserar ett underskott på 3,7 mnkr, en förbättring från tidigare prognos i april (5,3 mnkr). Ökade kostnader inom hemtjänst, ekonomiskt bistånd och externa placeringar beskrivs ha påverkat nämndens ekonomi negativt.

Någon uppföljning av åtgärder redovisas inte i nämndens delårsrapport.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Bygg- och miljönämnden

Vid genomgång av bygg- och miljönämndens sammanträdesprotokoll för perioden 2023-05-17 till 2024-09-15 framgår det att nämnden erhållit ekonomisk uppföljning vid 5 av 8 sammanträden. Den ekonomiska rapportering som skett avser uppföljning per delårsrapport samt årsredovisning, där driftredovisning för verksamheten framgår. Därigenom sker ingen månadsuppföljning gällande ekonomi. Av delårsrapporten per augusti framgår att prognos för året är ett nollresultat. Det innebär att inga åtgärdsplaner har behövt upprättas för att hantera ekonomiska avvikelser.

Bedömning

Säkerställer utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden en löpande kunskap om ekonomiskt läge?

Ja

Vi bedömer att utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden säkerställer löpande kunskap om ekonomiskt läge.

Vi grundar detta på att nämnderna följer den rapportering som framgår av kommunens styr- och ledningssystem. Samtidigt bedömer vi att socialnämnden, särskilt med anledning av årets beräknade underskott och tidigare års underskott, behöver följa upp sin ekonomi mer frekvent än vad som sker i nuläget. Även uppföljning av de åtgärder som sker i verksamheten behöver följas upp av nämnden. Vidare kan det finnas utrymme att utveckla den redovisning som sker till socialnämnden i form av nyckeltal och kostnadsutveckling över tid för de olika kostnadsposterna

Åtgärder för en ekonomi i balans

Revisionsfråga 6: Vidtar utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?

Iakttagelser

I dokumentet *Styrmodell för Essunga kommun* framgår att nämnderna ansvarar för att – med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna och i politiska mål och beslut – driva en effektiv verksamhet med god kvalitet. Vidare framgår att nämnderna ansvarar för att vidta åtgärder i det fall de prognostiserar ett negativt resultat.

Utbildsnämnden

Av intervju med förvaltningschef framgår det att nämnden inte har beslutat om några handlingsplaner då nämnden prognostiserar att hålla budgeten för år 2024. Nämnden har även en historik att bedriva sin verksamhet inom tilldelad budget.

Socialnämnden

Socialnämnden prognos i delårsrapport tertial 1, 2024 uppgår för året till ett underskott på -3,7 mnkr, vilket är en förbättring mot tidigare lämnade prognos som var -5,3 mnkr. Socialnämnden har inte beslutat om några åtgärder för en ekonomi i balans.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

I granskningen har vi tagit del av förvaltningens åtgärdsplaner. I *Handlingsplan Ekonomiskt Bistånd* planeras bistånd som inte är lagstadgade tas bort, såsom högtidspeng, födelsepeng, medlemskap i hyresgästföreningen, frikort för ungdomar under sommaren och serviceresor. Dessutom kommer en ny rutin för uppföljning av återkrav att införas i september 2024 och att fordonskostnaderna kommer att beviljas mot återkrav. Dessa åtgärder beräknas uppgå till 0,1 mnkr för år 2024 och till 0,3 mnkr för år 2025.
Av *Handlingsplan Äldreomsorgen* framgår åtgärder om bl.a att utreda organisationen för matdistribution, minska antalet leasingbilar, förändra ledningsorganisationen för hemvården, införa Lifecare planering för att optimera brukarplanering och tillsammans med HR ta fram orsaker till hög korttidsfrånvaro samt förslag på åtgärder. För år 2025 planeras ytterligare åtgärder som att minska antalet leasingbilar och demensplatser inom SÄBO. Dessa åtgärder för år 2025 beräknas uppgå till 1 mnkr. Några beräkningar på vad dessa åtgärder kommer innebära för år 2024 framgår inte.

Den tredje handlingsplanen för ekonomi som avser *Barn och Vuxen* är för närvarande under bearbetning och är ännu inte färdigställd.

Bygg- och miljönämnd
Bygg- och miljönämndens prognos per delårsrapport tertial 1, 2024 uppgår för året till ett nollresultat. Av intervju med förvaltningschef framgår det att nämnden inte har några handlingsplaner då nämnden prognostiserar att hålla budgeten för 2024.

Vidtar utbildningsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?

Delvis
Vi bedömer att utbildningsnämnden och bygg- och miljönämnden vidtar åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans. Vi grundar detta på att dessa båda nämnder prognostiserar en ekonomi i balans för året samt att nämndernas verksamhet historiskt sett bedrivit inom budgetramen.

Vi bedömer att socialnämnden delvis vidtagit tillräckliga åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans. Socialnämnden prognostiserar ett underskott på -3,7 mnkr för 2024, vilket är en förbättring mot tertialrapport 1. Förvaltningen har tagit fram handlingsplaner för att minska kostnaderna. Socialnämnden bedöms inte ha beslutat om åtgärder i enlighet med *Styrmodell för Essunga kommun.* Framtagna åtgärder bedöms inte vara i nivå med nämndens prognostiserade underskott. Därav är det väsentligt att åtgärder beslutas av nämnden för att uppnå en ekonomi i balans.

Åtgärder utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Revisionsfråga 7: Vidtar kommunstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

Iakttagelser
I *Reglemente för Kommunstyrelsen* framgår det att kommunstyrelsen har en uppsiktsskyldighet som inkluderar att ha samordningsträffar med de andra nämnderna.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Enligt §9 i reglementet för kommunstyrelsen har styrelsen ansvaret för att arrangera samordningsträffar med nämndpresidierna, kommundirektören, enhetschefer och sektorchefer. Enligt intervjuer med ekonomichef samt kommunstyrelsens ordförande anges att dessa möten skett i samband med nedan:

- Budgetdialog 7-8:e mars 2024
- Budgetberedning 6 september 2024
- Resultatdialog (planeras till december 2024)

Vid dessa möten anges att kommunstyrelsen träffar nämnderna, politiska gruppledare där respektive nämnd rapporterar om nuläge och framtida utmaningar. Dialogmötena protokollförs inte.

Utifrån intervju med kommunstyrelsens ordförande anges att tillsammans med oppositionsrådet sker möten med ordförande i nämnderna. Baserat på vad som framkommer vid dessa möten informeras kommunstyrelsen som ett informationsärende. Önskar kommunstyrelsen en fördjupning i ärendet sker ett särskilt beslut om detta. I granskning av protokoll under år 2024 går det inte att utläsa att kommunstyrelsen tagit upp ekonomiska underskott som en del av informationsärenden.

I antagen *Styrmodell för Essunga kommun* anges att kommunstyrelsen har ett särskilt uppdrag vad gäller att leda, samordna och utöva uppsikt över kommunkoncernens nämnder och bolag. I uppdraget har styrelsen ansvar för att bereda ärenden till fullmäktige och följa upp att organisationen genomför de beslut som fullmäktige har fattat. Av intervjun framgår det att inget dokument har upprättats angående hur och på vilket sätt kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska bedrivas.

Enligt kommunens ekonomichef så har kommunstyrelsen inför år 2024 beslutat om gemensamma internkontroll moment för de större nämnderna att åtgärdsplaner ska tas fram vid negativ budgetavvikelse och att uppföljning av effekter av åtgärdsplanen/erna ska ske.

Vid genomgång av kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll för perioden 2023-05 till 2024-09 kan konstateras att kommunstyrelsen erhållit ekonomisk rapportering för såväl den egna verksamheten som nämnderna enligt nedan:

- **2023-05-31 Delårsrapport tertial 1 för år 2023**
- **2023-10-11 Delårsrapport tertial 2 för år 2023**
- **2024-04-10 årsredovisning för år 2023 Essunga kommun**
- **2024-05-29 Delårsrapport tertial 1 för Essunga kommun**
- **2024-08-31 Delårsrapport tertial 2 för Essunga kommun**

-I *Delårsrapport 2023 tertial 1* framgår att Essunga kommun prognostiserar ett överskott på 6,3 mnkr för helåret 2023, vilket är 0,1 miljoner högre än budgeterat resultat.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

-I *Delårsrapport 2023 tertial 2* framgår att Essunga kommun prognostiserar ett överskott på 9,3 mnkr för helåret 2023, vilket är 3,0 miljoner högre än budgeterat resultat.

-I *Årsredovisning 2023* framgår att årets resultat uppgår till 11,2 mnkr. Resultatet är 5,0 miljoner högre än budget och 1,9 miljoner högre än prognosen per delårsbokslutet.

-I *Delårsrapport 2024 tertial 1* framgår att kommunen prognostiserar ett underskott på -7,0 mnkr för helåret 2024, vilket är 9,1 mnkr sämre än budgeterat resultat. Underskottet beror på färre invånare och högre pensionskostnader samt på underskott inom kommunala fastigheter och inom Social sektor. Underlag till ärendet redovisas även nämndernas delårsrapporter. I beslutet framgår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att godkänna delårsrapporten.

I *Delårsrapport 2024 tertial 2* framgår att kommunen prognostiserar ett underskott om -5,5 miljoner kronor för helåret 2024, vilket är 7,6 miljoner kronor sämre än budgeterat resultat. Underskottet beror på högre pensionskostnader, färre invånare, samt underskott inom kommunala fastigheter och inom Socialnämnden. Till ärendet redovisas även nämndernas delårsrapporter. I beslutet framgår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att godkänna delårsrapporten.

Bedömning

Vidtar kommunstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

Delvis

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis vidtar åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott. Vi grundar det på att det införts en kommungemensam internkontrollpunkt för de större nämnderna att åtgärdsplaner ska tas fram vid negativ budgetavvikelse och att uppföljning av effekter av åtgärdsplanen/erna ska ske. Samtidigt har socialnämnden inte beslutat om någon handlingsplan för en ekonomi i balans.

Utifrån granskning av kommunstyrelsens protokoll framgår det att kommunstyrelsen tar del av ekonomisk uppföljning enligt kommunens styrmodell. Det framgår inte av protokoll att kommunstyrelsen aktivt fattat beslut kopplat till sin uppsiktsplikt gällande socialnämnden. Socialnämnden redovisade ett underskott under år 2023 och prognostiserar ett underskott för år 2024.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Essunga kommun genomfört en granskning. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna säkerställer en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för. Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdena är tillräckliga. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen och respektive nämnd inte helt har säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning och intern kontroll på kommunövergripande nivå.

Rekommendationer

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar att antagna riktlinjer i form av *Styrmodell för Essunga kommun* och *Styr- och ledningssystem i Essunga kommun* revideras och där det tydliggörs exempelvis hur kommunen ser på god ekonomisk hushållning, resultatreserv, driftbudget, internhyra och interndebitering m.m.

- För att förtydliga ekonomistyrningen ytterligare rekommenderas att nämndernas reglemente explicit anger att nämnderna, inom sina respektive områden, har ansvar för att säkerställa att verksamheterna bedrivs inom den tilldelade ekonomiska budgetramen och att åtgärder behöver ske ifall så inte sker.

- Fastställ fördelningsprinciper för budgetarbetet dels kommunövergripande och dels inom nämnderna. Detta i syfte att göra resursfördelning och fördelningsprinciper transparenta och säkerställa att fördelning till nämnderna och inom nämnderna tar hänsyn till verksamheternas mål samt demografiska och strukturella behov för att få en god ekonomisk styrning. Som ett led i detta arbete behöver även rutiner införas där fördelningsprinciperna inför varje budgetår utvärderas och uppdateras vid förändringar i behov och politiska mål. Avsaknaden av dokumenterad fördelningsmodell kan innebära minskad transparens och förståelse och acceptans till budgetprocessen/ekonomistyrningen.

- Vi rekommenderar att socialnämnden med anledning av årets beräknade underskott följer upp sin ekonomi mer frekvent än vad som sker. Även uppföljning av de åtgärder som sker i verksamheten behöver följas upp av nämnden. Vidare kan det finnas utrymme att utveckla den redovisning som sker till nämnden i form av nyckeltal och kostnadsutveckling över tid för de olika kostnadsposterna

- Vi rekommenderar att socialnämnden med anledning av prognostiserat underskott beslutar om åtgärder för att nå en ekonomi i balans i ett långsiktigt perspektiv men

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

med fortsatt beaktande av att kunna bedriva en god vård och omsorg för medborgarna. Nämnden behöver därefter följa upp att åtgärderna realiseras och får önskad effekt.

- För att utveckla och göra uppsiktsplikten mer transparent rekommenderar vi kommunstyrelsen att det förtydligas i en riktlinje/strategi hur och på vilket sätt kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska bedrivas.

2024-11-08

Carl-Magnus Stenehav	Carl Gustaf Folkeson
Projektledare	*Uppdragsledare*

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Essunga kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2024-04-19. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: NICLAS ERINGSFORS
Date: 2024-11-08 12:16:18
BankID refno: e4be263a-f823-4bdd-935a-c32827e65822

Niclas Eringsfors

Signed by: ULF ERIKSSON
Date: 2024-11-08 12:15:07
BankID refno: 226840a4-3638-40bc-86f5-7096b455b00e

Ulf Eriksson

Signature reference: 4462202d-52e9-4b7a-929b-9c1cf786863f

Kopia/bekräftelse på e-signerat dokument.